

ความครอบคลุมทางสังคมของประชาชนในอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

Social Inclusion of People in Bangbuathong District of Nonthaburi Province

ไอลา หริ่มเพ็ง¹

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง ความครอบคลุมทางสังคมของประชาชนในอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี มีวัตถุประสงค์
1) เพื่อศึกษาระดับความครอบคลุมทางสังคมของประชาชนในอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี 2) เพื่อเปรียบเทียบ
ระดับความครอบคลุมทางสังคมของประชาชนในอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตาม เพศ อายุ การศึกษา
อาชีพ รายได้ ศาสนา สุขภาพ และความสุข กลุ่มตัวอย่าง 400 คน เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีค่าความ
เชื่อมั่นเท่ากับ .964 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบ
t-test และ F-test

ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนในอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรีมีความครอบคลุมทางสังคมในภาพรวมอยู่ใน
ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านเครือข่ายสังคมมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านตลาดแรงงาน ด้านการ
บริการ และด้านสิทธิพลเมืองน้อยที่สุด ผลการเปรียบเทียบความครอบคลุมทางสังคมของประชาชนที่มีอายุ ระดับ
การศึกษา อาชีพ สุขภาพ และความสุขต่างกัน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน
ประชาชนที่มีเพศ รายได้ และศาสนาต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : ความครอบคลุมทางสังคม การพัฒนา บริการสาธารณะ คุณภาพชีวิต บางบัวทอง

Abstract

The present study on Social Inclusion of People in Bangbuathong District of Nonthaburi Province was conducted with objectives as follows: i) To examine social inclusion of people in Banguathong District of Nonthaburi Province, ii) To compare social inclusion of people in Bangbuathong District of Nonthaburi Province distributed by sex, age range, education, occupation, monthly income, religion, health condition, and happiness. Data was collected from the samples of 400 people and questionnaires with reliability test result at .964 were used as research instrument. Data analysis was carried out with descriptive statistics, i.e. frequency, percentage, arithmetic mean, and standard deviation, and inference statistics, i.e. t-test and F-test.

The findings were as follows: the people of Bangbuathong District bore overall social inclusion at the high level. In respective aspects, it was found that the aspect of social network ranked highest, followed by labour market and service, while the aspect of citizen rights fell into the lowest. In regard to social inclusion of the people when differences were taken into account, it was found that people with differences in age, education, occupation, health condition, and happiness showed difference in overall social inclusion with significance level at .05; and people with differences in sex, monthly income, and religion showed no difference in overall social inclusion.

¹ อาจารย์ สาขาวิชาอิสลามศึกษาเพื่อการพัฒนา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี E-mail: ha_risees10@hotmail.com

Keywords: social inclusion, development, public service, quality of life, Bangbuathong

บทนำ

มนุษย์ในทุกสังคมต้องการมีชีวิตที่ดีและมีคุณภาพ นักคิดตะวันตกมีความเห็นว่ามนุษย์อยู่ร่วมกันเป็นสังคม เพราะความจำเป็นและเห็นประโยชน์ร่วมกัน ความจำเป็นเกิดจากการที่มนุษย์ไม่สามารถเติบโตและดำรงชีวิตอยู่ได้ตามลำพังโดยปราศจากการช่วยเหลือของผู้อื่น ส่วนการเห็นประโยชน์ร่วมกันเกิดจากการที่มนุษย์ได้พึ่งพาอาศัยกันและกัน ในสังคม นักคิดบางคน เช่น จอห์น ล็อก และรูสโซ เชื่อว่าการพึ่งพากันนี้มีพื้นฐานอยู่บนธรรมชาติอันดีงามของมนุษย์ มนุษย์จึงยินยอมพร้อมใจมาอยู่ร่วมกันเป็นสังคม ยินดีที่จะให้บางอย่างแก่เพื่อนมนุษย์ และรับบางอย่างจากเพื่อนมนุษย์เหล่านี้เป็นการตอบแทน แต่นักคิดบางคนคิดว่าธรรมชาติของมนุษย์นั้นชั่วร้าย ชอบใช้กำลังเป็นอำนาจหักหาญผู้ที่อ่อนแอกว่า นักคิดในแนวนี้คือ โทมัส ฮอบส์ เชื่อว่าเพราะนิสัยอันชั่วร้ายนี้เอง ทำให้มนุษย์ต้องยินยอมมาอยู่ร่วมกัน เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ที่แข็งแรงกว่ามีอำนาจจริงแท้ และในการจำยอมต้องมาอยู่ด้วยกันนี้มนุษย์จึงต้องเสียประโยชน์ส่วนตนบางอย่างแลกกับการได้รับการปกป้องจากสังคม (อนุชาติ พวงสาส์ และอรทัย อาจอ่ำ, บรรณาธิการ, 2539: 42)

การรวมตัวกันเพื่ออยู่ร่วมกันในสังคมของมนุษย์ มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการมีชีวิตที่ดีและมีคุณภาพ การมีคุณภาพชีวิตที่ดีต้องอาศัยคุณภาพสังคม (Social Quality) ที่ดี สถาบันพระปกเกล้า (2553: 5) ให้แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพสังคมไว้ว่า คุณภาพสังคมเป็นแนวคิดกว้างๆ ในเรื่องคุณภาพของชีวิตประจำวันของประชาชน แทนที่จะใช้ GDP ซึ่งวัดเศรษฐกิจแบบแคบๆ การมองคุณภาพสังคมที่ได้นั้นต้องคำนึงถึงสังคมในมุมกว้าง ดังนั้นคุณภาพสังคมเป็นทางเลือกหนึ่งที่มีประสิทธิภาพสูงเมื่อเทียบกับ GDP และยังขยายขอบข่ายไปวัดในมิติด้านสังคมและความก้าวหน้าทางสังคม นอกจากนี้แล้ว แนวคิดคุณภาพสังคมเป็นแนวคิดที่มีความชัดเจนในเชิงทฤษฎี มีการให้ความสำคัญกับความสมดุลระหว่างความตระหนักถึงตนเองของแต่ละคน และการมีส่วนร่วมในลักษณะที่หลากหลาย และระหว่างโลกขององค์กรต่างๆ และโลกที่ประกอบด้วยความสัมพันธ์ที่ไม่เป็นทางการ สังคมที่จะมีคุณภาพในระดับดีจึงต้องครอบคลุมทั้งสิ่งที่ป็นรูปธรรมและนามธรรม โดย Beck และคณะ (1997 อ้างถึงใน สถาบันพระปกเกล้า, 2553: 8) ได้แยกมิติของคุณภาพสังคมซึ่งมีลักษณะเชื่อมโยงกันเป็น 4 มิติ ได้แก่ ความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจ (Socio-economic Security) ความครอบคลุมทางสังคม (Social Inclusion) ความสมานฉันท์ทางสังคม (Social Cohesion) และการเสริมสร้างพลังทางสังคมให้แก่ประชาชน (Social Empowerment)

แม้ว่าการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย จะเป็นแรงขับเคลื่อนไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วในด้านสังคม ก็ยังไม่ใช่ว่าคำตอบของทุกปัญหา ถึงแม้ว่าระดับความยากจนในภาพรวมจะลดลง แต่ความไม่เท่าเทียมกันยังคงอยู่และขยายตัวมากขึ้น ระดับความคาดหวังที่เพิ่มขึ้นของประชาชนส่งผลให้เกิดการเรียกร้องให้มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นและเพิ่มอิสรภาพให้มากขึ้น หลังจากห้าทศวรรษแห่งการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประเทศไทยกำลังเผชิญหน้ากับความสับสนและความขัดแย้งเข้ามาแทนที่ความพึงพอใจและความภาคภูมิใจความสำเร็จที่น่าประทับใจถูกทดแทนโดยสภาพการณ์ที่ไม่น่าพอใจ เช่น การเพิ่มขึ้นของความไม่เท่าเทียมกัน ความไว้วางใจที่ลดลง และความไม่สนใจทางการเมืองที่เพิ่มมากขึ้น (สถาบันพระปกเกล้า, 2553: 3)

ความครอบคลุมทางสังคมเป็นหนึ่งในมิติของคุณภาพสังคม และมีความสำคัญมากประการหนึ่ง ทั้งนี้เพราะปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมไทยในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคม คนด้อยโอกาสในสังคม ความแตกต่างระหว่างคนรวยและคนจนที่สูงขึ้น ความแตกต่างทางศาสนา ชาติพันธุ์ หรือแม้แต่การเกิดความแตกแยกในสังคมอันเนื่องมาจากความเห็นต่างทางการเมือง ซึ่งเกิดจากค่านิยมของคนในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และอาจนำไปสู่การจำกัดหรือลิดรอนสิทธิเสรีภาพตามที่กฎหมายกำหนด หรือการเบียดบังการได้รับสวัสดิการที่ภาครัฐมอบให้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าการศึกษาการเสริมสร้างคุณภาพสังคมมิตินี้ เป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะการเสริมสร้างคุณภาพสังคมในมิติความครอบคลุมทางสังคมถือได้ว่าเป็นการพัฒนาคุณภาพสังคมที่ยั่งยืน

การวิจัยนี้ทำการวิจัยในพื้นที่อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ซึ่งเป็นพื้นที่ที่สามารถสะท้อนวิถีชีวิตที่มีความแตกต่างหลากหลายของประชาชนในทุกระดับสังคม ทั้งฐานะทางสังคม ศาสนา ชาติพันธุ์ และอาชีพ ผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษาดังกล่าวมีความครอบคลุมทางสังคมในพื้นที่อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จะเป็นส่วนหนึ่งในการศึกษาคุณภาพสังคมของในพื้นที่จังหวัดอื่นๆ เช่น ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ หรือในระดับประเทศให้เกิดการพัฒนาที่สร้างความยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับความครอบคลุมทางสังคมของประชาชนในอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับความครอบคลุมทางสังคมของประชาชนในอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตาม เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ ศาสนา สุขภาพ และความสุข

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรีที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 8 ตำบล มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 254,965 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรีที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 400 คน มาจากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามานะ โดยสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่มตำบล โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 3 ตำบล คือ 1) ตำบลบางบัวทอง 2) ตำบลละหาร และ 3) ตำบลพิมลราช

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามความครอบคลุมทางสังคมของประชาชนในอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับความครอบคลุมทางสังคม โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ การศึกษา ศาสนา สุขภาพ และความสุข มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) จำนวน 8 ข้อ ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความครอบคลุมทางสังคมของประชาชนในอำเภอบางบัวทอง 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) สิทธิพลเมือง 2) การบริการ 3) ตลาดแรงงาน และ 4) เครือข่ายสังคม มีลักษณะแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scales) และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเป็นลักษณะคำถามปลายเปิด

3. วิธีการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ในพื้นที่อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย 3 ตำบล คือ 1) ตำบลบางบัวทอง 2) ตำบลละหาร และ 3) ตำบลพิมลราช โดยใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่วันที่ 16 ธันวาคม 2557 ถึง 15 มกราคม 2558

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จัดหมวดหมู่ตามลักษณะของตัวแปร วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละ วิเคราะห์ระดับความครอบคลุมทางสังคมของประชาชนในอำเภอบางบัวทอง ให้ระดับคะแนนตามระดับความคิดเห็นในแต่ละรายการ แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความครอบคลุมทางสังคมของประชาชนในอำเภอบางบัวทอง โดยใช้การทดสอบ t-test และ F-test

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับความครอบคลุมทางสังคมของประชาชนในอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

1.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนในอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำนวน 400 คน เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 55.0 และเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 45.0 มีอายุ 30-39 ปี มากที่สุด รองลงมาคือ 40 ปีขึ้นไป 25-29 ปี และ 18-24 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.0, 29.5, 19.3 และ 19.3 ตามลำดับ มีระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น/มัธยมศึกษาตอนปลายมากที่สุด รองลงมาคือ ปวช./ปวส.ปริญญาตรี ประถมศึกษา และอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 34.5, 24.3, 23.0, 16.8, และ 1.5 ตามลำดับ มีอาชีพรับจ้างมากที่สุด รองลงมาคือ ค้าขาย ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ นักเรียน/นักศึกษา แม่บ้าน/พ่อบ้าน เกษตรกร และอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 32.3, 18.3, 17.0, 14.0, 13.5, 4.3 และ .8 ตามลำดับ มีรายได้ 10,001-20,000 มากที่สุด รองลงมาคือ 5,001-10,000 ต่ำกว่า 5,000, 20,001-30,000 และมากกว่า 30,001 คิดเป็นร้อยละ 36.8, 28.0, 23.5, 10.8 และ 1.0 ตามลำดับ นับถือศาสนาอิสลามมากที่สุด รองลงมาคือ พุทธ และคริสต์ คิดเป็นร้อยละ 82.3, 17.3 และ .5 ตามลำดับ มีสุขภาพแข็งแรงมากที่สุด รองลงมาคือ สุขภาพร่างกายไม่แข็งแรงและมีโรคประจำตัว คิดเป็นร้อยละ 80.0, 10.5 และ 9.5 ตามลำดับ และเป็นประชากรที่มีความสุข มีชีวิตที่สะดวกสบายมากที่สุด รองลงมาคือ มีครอบครัวที่อบอุ่น มีความพึงพอใจในการใช้ชีวิต และมีความเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม คิดเป็นร้อยละ 44.3, 26.8, 22.3 และ 6.8 ตามลำดับ

1.2 ระดับความครอบคลุมทางสังคมของประชาชนในอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

ประชาชนในอำเภอบางบัวทองมีระดับความครอบคลุมทางสังคมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านเครือข่ายสังคมมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านตลาดแรงงาน และด้านการบริการ ส่วนด้านที่น้อยที่สุด คือ ด้านสิทธิพลเมือง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

1.2.1 ด้านสิทธิพลเมืองอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ประชาชนได้รับสิทธิในการปฏิบัติศาสนกิจมากที่สุด รองลงมาคือ ประชาชนได้รับสิทธิในการนับถือศาสนา ส่วนข้อที่น้อยที่สุด คือ ประชาชนมีสิทธิในการตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ

1.2.2 ด้านการบริการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ประชาชนชายและหญิงได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกันมากที่สุด รองลงมาคือ คนในชุมชนทุกวัยมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียม และคนในชุมชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาในระดับสูง ตามลำดับ ส่วนข้อที่น้อยที่สุด คือ การได้รับการบริการอย่างเต็มศักยภาพด้านสติปัญญา

1.2.3 ด้านตลาดแรงงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ชุมชนมีความหลากหลายในการประกอบอาชีพมากที่สุด รองลงมาคือ มีโอกาสเลือกประกอบอาชีพตามความต้องการ และครอบครัวมีการประกอบอาชีพที่มั่นคง ตามลำดับ ส่วนข้อที่น้อยที่สุด คือ ชุมชนมีการจัดอบรมทักษะการประกอบอาชีพ

1.2.4 ด้านเครือข่ายสังคมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การพบปะพูดคุยกับเพื่อนบ้านมากที่สุด รองลงมาคือ การพบปะพูดคุยกับเพื่อนฝูง และการพบปะพูดคุยกับเครือญาติ และการได้รับการช่วยเหลือจากเครือญาติ ตามลำดับ ส่วนข้อที่น้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมกับกิจกรรมของชุมชน

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของความครอบคลุมทางสังคมของประชาชนในอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ศาสนา สุขภาพ และความสุข

2.1 ผลการเปรียบเทียบระดับความครอบคลุมทางสังคมของประชาชน ในอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีเพศต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบระดับความครอบคลุมทางสังคมของประชาชนในอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีอายุต่างกัน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001เมื่อพิจารณาความแตกต่างเป็น

รายคู่ พบว่า 1) ประชาชนที่มีอายุ 18-24 ปี 25-29 ปี และ 30-39 ปี มีระดับความครอบคลุมทางสังคมด้านสิทธิพลเมืองมากกว่าประชาชนที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, .01 และ .001 ตามลำดับ 2) ประชาชนที่มีอายุ 18-24 ปี 25-29ปี และ 30-39 ปี มีระดับความครอบคลุมทางสังคมด้านการบริการมากกว่าประชาชนที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 3) ประชาชนที่มีอายุ 18-24 ปี 25-29 ปี และ 30-39 ปี มีระดับความครอบคลุมทางสังคม ด้านตลาดแรงงาน มากกว่า ประชาชนที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05, .001 และ .001 ตามลำดับ 4) ประชาชนที่มีอายุ 18-24 ปี 25-29ปี และ 30-39 ปี มีระดับความครอบคลุมทางสังคม ด้านเครือข่ายสังคม มากกว่า ประชาชนที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, .01 และ .001 ตามลำดับ

2.3 ผลการเปรียบเทียบระดับความครอบคลุมทางสังคมของประชาชนในอำเภอทองบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านสิทธิพลเมือง การบริการ และตลาดแรงงาน ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านเครือข่ายสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีระดับความครอบคลุมทางสังคม ด้านเครือข่ายสังคมมากกว่า ประชาชนที่มีการศึกษาในระดับปวช./ปวส.และปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และประชาชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมต้น/มัธยมปลายมีระดับความครอบคลุมทางสังคม ด้านเครือข่ายสังคมมากกว่าประชาชนที่มีการศึกษาในระดับปวช./ปวส. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และมากกว่าระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

2.4 ผลการเปรียบเทียบระดับความครอบคลุมทางสังคมของประชาชนในอำเภอทองบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีอาชีพต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการบริการ ตลาดแรงงาน และเครือข่ายสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านสิทธิพลเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อพิจารณาความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า 1) ประชาชนที่เป็นข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีระดับความครอบคลุมทางสังคม ด้านสิทธิพลเมืองมากกว่าอาชีพค้าขาย และแม่บ้าน/พ่อบ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และ .001 ตามลำดับ 2) ประชาชนที่เป็นข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ นักเรียน/นักศึกษา และอาชีพค้าขาย มีระดับความครอบคลุมทางสังคม ด้านการบริการ มากกว่าแม่บ้าน/พ่อบ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01, .01 และ .05 ตามลำดับ ส่วนนักเรียน/นักศึกษามากกว่าอาชีพรับจ้าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเกษตรกรมากกว่าแม่บ้าน/พ่อบ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ประชาชนที่เป็นเกษตรกร มีระดับความครอบคลุมทางสังคม ด้านตลาดแรงงาน มากกว่าที่เป็นข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ นักเรียน/นักศึกษา ค้าขาย แม่บ้าน/พ่อบ้าน และรับจ้าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .001, .05, .01, .001 และ .01 ตามลำดับ 4) ประชาชนที่เป็นข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ และนักเรียน/นักศึกษามีระดับความครอบคลุมทางสังคม ด้านเครือข่ายสังคม มากกว่าแม่บ้าน/พ่อบ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และอาชีพรับจ้าง และเกษตรกรมากกว่าแม่บ้าน/พ่อบ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01

2.5 ผลการเปรียบเทียบระดับความครอบคลุมทางสังคมของประชาชนในอำเภอทองบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีรายได้ต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการบริการ และเครือข่ายสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านสิทธิพลเมืองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านตลาดแรงงานไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า 1) ประชาชนที่มีรายได้ ต่ำกว่า 5,000 บาท 5,001-10,000 บาท 10,001-20,000 บาท 20,001-30,000 บาท มีระดับความครอบคลุมทางสังคม ด้านสิทธิพลเมืองมากกว่า ประชาชนที่มีรายได้มากกว่า 30,001 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05, .05, .01 และ .01 ตามลำดับ และ รายได้ 20,001-30,000 บาท มากกว่า 5,001-10,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ประชาชนที่มีรายได้ ต่ำกว่า 5,000 บาท 5,001-10,000 บาท 10,001-20,000 บาท 20,001-30,000 บาท มีระดับ

ความครอบคลุมทางสังคม ด้านการบริการ มากกว่า ประชาชนที่มีรายได้มากกว่า 30,001 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01, .05, .05 และ .05 ตามลำดับ

2.6 ผลการเปรียบเทียบระดับความครอบคลุมทางสังคมของประชาชนในอำเภอทองบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีศาสนาต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.7 ผลการเปรียบเทียบระดับความครอบคลุมทางสังคมของประชาชนในอำเภอทองบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีสุขภาพต่างกัน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อพิจารณาความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า 1) ประชาชนที่มีสุขภาพแข็งแรง มีระดับความครอบคลุมทางสังคม ด้านสิทธิพลเมือง มากกว่า ประชาชนที่มีสุขภาพร่างกายไม่แข็งแรง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 2) ประชาชนที่มีสุขภาพแข็งแรง มีระดับความครอบคลุมทางสังคม ด้านการบริการ มากกว่า ประชาชนที่มีสุขภาพร่างกายไม่แข็งแรง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และประชาชนที่มีมีโรคประจำตัวมากกว่า ประชาชนที่มีสุขภาพร่างกายไม่แข็งแรง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ประชาชนที่มีสุขภาพแข็งแรง มีระดับความครอบคลุมทางสังคม ด้านตลาดแรงงาน มากกว่า ประชาชนที่มีสุขภาพร่างกายไม่แข็งแรง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และประชาชนที่มีมีโรคประจำตัวมากกว่า ประชาชนที่มีสุขภาพร่างกายไม่แข็งแรง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 4) ประชาชนที่มีสุขภาพแข็งแรง มีระดับความครอบคลุมทางสังคม ด้านเครือข่ายสังคม มากกว่า ประชาชนที่มีสุขภาพร่างกายไม่แข็งแรง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และประชาชนที่มีมีโรคประจำตัวมากกว่า ประชาชนที่มีสุขภาพร่างกายไม่แข็งแรง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

2.8 ผลการเปรียบเทียบระดับความครอบคลุมทางสังคมของประชาชนในอำเภอทองบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีความสุขต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านสิทธิพลเมือง และตลาดแรงงาน ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านเครือข่ายสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านการบริการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า 1) ประชาชนที่มีชีวิตสะดวกสบาย มีระดับความครอบคลุมทางสังคม ด้านการบริการ มากกว่า ประชาชนที่มีความพึงพอใจในการใช้ชีวิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ประชาชนที่มีชีวิตสะดวกสบาย มีครอบครัวที่อบอุ่น และมีความพึงพอใจในการใช้ชีวิตมีระดับความครอบคลุมทางสังคม ด้านเครือข่ายสังคม มากกว่า ประชาชนที่มีความเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01, .01 และ .05 ตามลำดับ

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ระดับความครอบคลุมทางสังคมของประชาชน

จากผลการวิจัยระดับความครอบคลุมทางสังคมของประชาชนในอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านสิทธิพลเมือง ด้านการบริการ ด้านตลาดแรงงาน ด้านเครือข่ายสังคม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ทิพย์ปริญญา ปัญญาณี (2555) ศึกษาระดับความครอบคลุมทางสังคมของประชาชนในเขตกรุงเทพฯ พบว่า ความครอบคลุมทางสังคมของประชาชนส่วนใหญ่ยังคงไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง ไม่มีประสบการณ์การถูกแบ่งแยกทางสังคมในเรื่องสถานภาพทางสังคม ไม่เห็นด้วยในการให้สิทธิแก่ผู้อพยพให้มาเป็นผู้นำทางการเมืองหรือผู้บริหารประเทศ และเห็นด้วยที่ควรให้โอกาสนักเรียนไทยก่อนนักเรียนอพยพในเรื่องการศึกษา รวมถึงมีความเห็นเฉยๆ ที่ผู้ชายเป็นผู้นำทางการเมืองมากกว่าผู้หญิง และประชาชนได้รับการยอมรับในการกู้เงินจากธนาคารหรือสถาบันทางการเงิน

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของความครอบคลุมทางสังคมของประชาชน

2.1 ผลการเปรียบเทียบระดับความครอบคลุมทางสังคมของประชาชน ในอำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรีที่มีเพศต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าปัจจุบันสังคมไทยให้สิทธิแก่ผู้หญิงมากขึ้น ซึ่งแตกต่างจากสังคมอื่นๆ เช่น ดำรง ฐานดี (2544) ได้กล่าวว่า การถูกกีดกันทางสังคมในเพศหญิงของเกาหลีที่สืบทอดกัน

มาอย่างยาวนาน โดยมีความเชื่อเกี่ยวกับสถานภาพของสตรีที่อยู่ต่ำกว่าเพศชายทุกด้าน อีกทั้งคนเกาหลียังยกย่องผู้ชายให้มีสถานภาพสูงที่สุดในสังคมและในครอบครัว ทำให้การถูกกีดกันทางเพศของเกาหลีเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อาทิ ไม่สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม การจ้างงาน การศึกษา และกีฬา เป็นต้น

2.2 ผลการเปรียบเทียบระดับความครอบคลุมทางสังคมของประชาชนในอำเภอทองบัวทอง จังหวัดนนทบุรีที่มีอายุต่างกัน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อพิจารณาความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า ประชาชนที่มีอายุ 18-24 ปี 25-29 ปี และ 30-39 ปี มีระดับความครอบคลุมทางสังคมด้านสิทธิพลเมือง ด้านการบริการ ด้านตลาดแรงงาน และด้านเครือข่ายสังคม มากกว่าประชาชนที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป สอดคล้องกับ ปิยกร หวังมหาพร (2549: 1) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการกีดกันทางอายุ พบว่า การกีดกันทางอายุจะเกี่ยวข้องกับเรื่องการเงิน เช่น เรื่องเงินเดือน เงินโบนัสการจ้างงาน การเลิกจ้าง การฝึกอบรม การโฆษณารับสมัครพนักงาน โดยต้องกำหนดอายุ คุณสมบัติหรือคุณสมบัติ รวมทั้งการให้กรอกอายุผู้สมัครในใบสมัครงาน ทั้งนี้จะเห็นว่า คนที่มีอายุน้อยกว่า 40 มีความครอบคลุมทางสังคมมากกว่าคนอายุมากกว่า 40 ปีในทุกด้าน ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าผู้ที่มีอายุมากขึ้น โอกาสที่ควรจะได้รับสิทธิต่างๆ การหางาน หรือการเข้ารับบริการจะลดน้อยลง

2.3 ผลการเปรียบเทียบระดับความครอบคลุมทางสังคมของประชาชนในอำเภอทองบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านสิทธิพลเมือง การบริการ และตลาดแรงงาน ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านเครือข่ายสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาดำเนินความครอบคลุมทางสังคมด้านเครือข่ายสังคมมากกว่าที่มีการศึกษาสูง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนที่มีการศึกษาดำเนินส่วนใหญ่จะเป็นผู้สูงวัยที่มีเวลาว่างในการทำงานเพื่อชุมชน จึงมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมมากกว่าผู้มีการศึกษาสูงที่ต้องประกอบอาชีพเป็นประจำ และไม่ค่อยมีเวลาว่าง

2.4 ผลการเปรียบเทียบระดับความครอบคลุมทางสังคมของประชาชนในอำเภอทองบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีอาชีพต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการบริการ ตลาดแรงงาน และเครือข่ายสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านสิทธิพลเมือง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อพิจารณาความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพที่มีรายได้ที่มั่นคง เช่นข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีระดับความครอบคลุมทางสังคม ในด้านต่างๆ มากกว่าประชาชนที่มีอาชีพค้าขาย และแม่บ้าน/พ่อบ้าน ซึ่งเป็นอาชีพที่มีรายได้ที่ไม่มั่นคง หรือไม่มียาได้ที่แน่นอน สอดคล้องกับอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (2553: 2) กล่าวว่า บุคคลผู้ประกอบอาชีพอิสระต่างๆ รวมถึงพ่อค้ารายย่อย ผู้ที่ทำงานในสถานประกอบการขนาดเล็ก ซึ่งเป็นบุคคลที่ไม่อาจเข้าถึงแหล่งทุน ไม่อาจทำงานในสถานที่ที่มีการดูแลสุขอนามัย กลุ่มบุคคลเหล่านี้ตกเป็นเหยื่อในการต่อรองของเจ้าหน้าที่รัฐ การเข้าระบบประกันสังคม หากสังคมไม่อาจทำให้กลุ่มคนเหล่านี้เข้ามาในสังคม เพื่อได้รับมาตรฐาน สวัสดิการต่างๆ อย่างเท่าเทียมกัน จะนำไปสู่อุปสรรคต่อการพัฒนาประชาธิปไตย

2.5 ผลการเปรียบเทียบระดับความครอบคลุมทางสังคมของประชาชนในอำเภอทองบัวทอง จังหวัดนนทบุรีที่มีรายได้ต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการบริการ และเครือข่ายสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านสิทธิพลเมืองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านตลาดแรงงานไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่ำ มีระดับความครอบคลุมทางสังคม ด้านสิทธิพลเมือง และด้านการบริการ มากกว่าประชาชนที่มีรายได้ปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะประชาชนอำเภอทองบัวทองส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างจึงมีรายได้ต่ำ แต่มีลักษณะอยู่อย่างพอเพียงเพราะในพื้นที่ยังเป็นพื้นที่ที่มีการทำเกษตรกรรม จึงมีความครอบคลุมทางสังคมมากกว่าผู้มียาได้ที่ปานกลาง ซึ่งมีรายได้มากกว่าแต่ก็ยังไม่พอใช้ และมีความต้องการรายได้ที่เพิ่มขึ้น จึงมีความรู้สึกรู้สึกว่าขาดความครอบคลุมทางสังคม

2.6 ผลการเปรียบเทียบระดับความครอบคลุมทางสังคมของประชาชนในอำเภอทองบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีศาสนาต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนในชุมชนต่างยอมรับใน

การนับถือศาสนาและไม่ก้าวท้าวในการปฏิบัติศาสนกิจของแต่ละศาสนา ทุกคนมีสิทธิในการปฏิบัติศาสนกิจของตนเอง ด้วยกับความศรัทธาและความเชื่อของแต่ละศาสนา ซึ่งประเทศไทยได้ให้สิทธิแก่ประชาชนในการนับถือศาสนา สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 (2550: 10) มาตรา 37 ระบุว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการนับถือศาสนา นิิกายของศาสนาหรือลัทธินิยมในทางศาสนา และย่อมมีเสรีภาพในการปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อถือของตน”

2.7 ผลการเปรียบเทียบระดับความครอบคลุมทางสังคมของประชาชนในอำเภอทองบัวทอง จังหวัดนนทบุรีที่มีสุขภาพต่างกัน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อพิจารณาความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า ประชาชนที่มีสุขภาพแข็งแรง มีระดับความครอบคลุมทางสังคมในทุกด้าน มากกว่าประชาชนที่มีสุขภาพร่างกายไม่แข็งแรง หรือที่มีโรคประจำตัว ทั้งนี้เป็นเพราะผู้ที่มีร่างกายแข็งแรงสามารถใช้สิทธิพลเมือง ใช้แรงงาน เข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ และสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าผู้ที่มีสุขภาพร่างกายอ่อนแอ หรือที่มีโรคประจำตัว และสอดคล้องกับทิพย์ปริญญา ปัญญาณี (2555: 176) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพกับความครอบคลุมทางสังคม พบว่า ประชาชนที่มีสุขภาพดีไม่เคยถูกปฏิเสธจากธนาคารหรือสถาบันทางการเงิน

2.8 ผลการเปรียบเทียบระดับความครอบคลุมทางสังคมของประชาชนในอำเภอทองบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ที่มีความสุขต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านสิทธิพลเมือง และตลาดแรงงาน ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านเครือข่ายสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านการบริการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า ประชาชนที่มีชีวิตสะดวกสบาย มีระดับความครอบคลุมทางสังคม ด้านการบริการ และด้านเครือข่ายสังคมมากกว่า ประชาชนที่มีความพึงพอใจในการใช้ชีวิต และที่มีความเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม ซึ่งการมีความสุขของคนในสังคมไม่ได้มีความสัมพันธ์กับด้านสิทธิพลเมือง และตลาดแรงงาน สอดคล้องกับ เสาวลักษณ์ กิตติประภัสร์ (2550) ได้สังเคราะห์งานวิจัยที่ทำโดยนักวิชาการตะวันตก พบว่า การมีรายได้ที่เพิ่มขึ้นไม่ได้ทำให้มีความสุขเพิ่มขึ้นตามด้วยเสมอไป เพราะความต้องการของคนนั้นเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ นอกจากนี้การมีงานทำ สุขภาพ การศึกษา ชีวิตครอบครัว ความสัมพันธ์ทางสังคม สิ่งแวดล้อม ความมั่นคงในชีวิตการทำงาน อิศราภาพ ความยุติธรรมทางสังคม ล้วนแต่เป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความสุขทั้งสิ้น นอกจากนั้นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้ความสุขลดลงก็คือ การนำตนเองไปเปรียบเทียบกับบุคคลอื่น หรือเกิดการไม่ยอมรับจากคนในสังคม

ข้อเสนอแนะจากการทำวิจัย ประกอบด้วย ด้านสิทธิพลเมือง ได้แก่ ภาครัฐควรแสดงผลการดำเนินงานอย่างโปร่งใสตรวจสอบได้ และประชาชนควรมีสิทธิในการตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ ด้านบริการ คือ ภาครัฐควรให้บริการด้านสติปัญญาอย่างเต็มศักยภาพ เช่น การจัดให้มีแหล่งการเรียนรู้สาธารณะ ด้านตลาดแรงงาน คือ ภาครัฐควรจัดอบรมทักษะการประกอบอาชีพแก่ประชาชนเพื่อเป็นการพัฒนาทักษะและเพิ่มประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพ และด้านเครือข่ายสังคม คือ ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมของชุมชน เช่น กิจกรรมวิชาการ การแข่งขันกีฬา เพื่อคนในชุมชนจะได้ทำกิจกรรมร่วมกัน

เอกสารอ้างอิง

ดำรงค์ ฐานดี. (2544). **สังคมและวัฒนธรรมเกาหลี** (แก้ไขใหม่ทั้งเล่ม). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ทิพย์ปริญญา ปัญญาณี. (2555). **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความครอบคลุมทางสังคมของประชาชนในเขต**

กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ปิยกร หวังมหาวพร. (2549). การกีดกันทางอายุ: กระแสใหม่และสิ่งท้าทาย. [ออนไลน์]. สืบค้นจาก: <http://newinfo.spu.ac.th/show.php?id=2712> (24 ธันวาคม 2557).

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. (2550, 24 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 124 ตอนที่ 47 ก. หน้า 10

สถาบันพระปกเกล้า. (2553). **คุณภาพสังคมเพื่อคุณภาพประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.

เสาวลักษณ์ กิตติประภัสร์. (2550). **ความสุข: การวัดความสุขของคนในชาติและนโยบายที่ส่งเสริมให้คนเป็นสุขควรเป็นอย่างไร**. กรุงเทพฯ: สำนักงานพัฒนานโยบายสาธารณะ สำนักนายกรัฐมนตรี.

อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ. (2553). ปาฐกถาเรื่อง **คุณภาพสังคม คุณภาพประชาธิปไตยไทย การประชุมวิชาการพระปกเกล้า ครั้งที่ 12**. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.

อนุชาติ พวงสำลี และ อรทัย อาจอ่ำ, บรรณาธิการ. (2539). **การพัฒนาเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตและสังคมไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

Beck และคณะ. (1997). อ้างถึงใน สถาบันพระปกเกล้า. (2553). **คุณภาพสังคมเพื่อคุณภาพประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.